

 Sondy

Tatjana Lazorčáková / Režisér Jan Mikulášek (anketa)

Záměrem redakce časopisu *Theatralia* je mimo jiné nabídnout platformu pro veřejnou diskusi, pro zaznamenání výrazných jevů či událostí, projektů či osobností, o nichž se „mluví“, které vzbuzují bouřlivou, dynamickou či kontroverzní odezvu u odborné veřejnosti, u kritiků či studentů. Jinými slovy, chceme publikovat co nejširší spektrum názorů na konkrétní témata spojená s živým divadlem – kritériem k jejich vyhlášení je aktuálnost, výjimečnost či nejednoznačnost dosavadních reakcí.

Jedním z impulzů, který nás vedl k výběru osobnosti Jana Mikuláška, byla právě rozporuplnost názorů na jeho dvě inscenace (!), uvedené na festivalu Divadlo 2009 v Plzni (*Hamlet a Heda Gablerová* – viz *Divadelní noviny* 2009, č. 16, s. 6–7). Šlo spíše o vyústění a do značné míry také první zveřejnění reakcí, které již několik let provázejí rozborové semináře na ostravské přehlídce OST-RA-VAR, kde mají Mikuláškovy inscenace vždy dva tábory – rozhorlené odpůr-

ce i přesvědčivé zastánce. Jan Mikulášek je také režisér, jehož jméno se už několik let objevuje v anketě kritiků o nejlepší inscenaci roku (každoročně redakce *Divadelních novin* osloví přes stovku kritiků a divadelních publicistů), je tvůrcem pohyblivým se s jistotou jak na malých scénách s atributy studiového divadla, tak v tzv. kamenných repertoárových divadlech. V každém případě jsou jeho inscenace vždy narušením zaběhnutého stereotypu, v dramaturgickém i inscenačním smyslu, a nespĺňují požadavky na konvenční, nevzrušivé a nenáročné divadlo.

Naše anketa je tedy i snahou o vykročení z prostoru povrchních soudů a subjektivních impresí. Oslovili jsme v ní kritiky, publicisty, studenty i divadelníky a požádali je, aby na základě viděných inscenací formulovali svůj názor – ať už na dramaturgickou linii, na tematické okruhy, poetiku Mikuláškových inscenací či jeho režijní postupy – s cílem zaznamenat v určitém momentě tvorbu jednoho z nejvýraznějších režisérů současného českého divadla. S politováním musíme konstatovat, že právě oslovení kritici (včetně renomovaných publicistů a odborníků!) Mikuláškových inscenací na naši výzvu nereflektovali, a tak se sešly ohlasy výhradně pozitivní a od autorů zastupujících nejmladší generaci. Následující mozaika příspěvků je různorodá – od pokusu o portrét, postihující dosavadní vývoj Jana Mikuláška a vymezující

cí specifika jeho režijní tvorby, přes recenze konkrétních inscenací až po krátké glosy.

Jan Mikulášek – civilní fotografie.
Soukromý archiv Jana Mikuláška.

Jitka a Jan Šotkovští / Jan Mikulášek – pokus o portrét

Divadlo stejně jako všechny jiné oblasti veřejné činnosti podléhá neúprosným mediálním zákonům.¹ Jedním z nich je fakt, že na tvůrce působící mimo přirozené centrum (v českém

případě Prahu) je prostě a jednoduše „méně vidět“. Podaří-li se jim pak proniknout do obecného povědomí, je logické, že optikou vesměs v Praze žijících a převážně na Prahu se orientujících kritiků a odborníků jsou nahlíženi coby „mladí – nadějní – začínající“, a to vcelku bez ohledu na to, kolik výrazných tvůrčích počínů již mají za sebou.

Když se Janu Mikuláškovu podařil definitivní průlom do obecného kritického povědomí s inscenací Puškinova *Evžena Oněgina* (2007), byl rovněž oceňován coby „mladý vycházející talent české režie“. A je tak označován stále bez ohledu na to, že už devátým rokem působí jako profesionální režisér a stihl za tuto dobu být uměleckým šéfem dvou divadel. A navzdory tomu, že na loňském ročníku festivalu Divadlo v Plzni byl jako jediný režisér zastoupen hned dvojicí svých inscenací (*Hamletem* (2009) z Divadla Husa na provázku a *Hedou Gablerovou* (2008), kterou nazkoušel v Národním divadle moravskoslezském), o něm není v letním seriálu Marie Reslové v *Hospodářských novinách*,² věnovaném mladým osobnostem, které se výrazně podílejí na podobě současného českého divadla, ani zmínka, stejně jako

2 Osobnostmi, kterým se *Hospodářské noviny* věnovaly, byli herci Vojtěch Dyk a Rostislav Novák, dramatik Petr Kolečko a režiséři Dušan David Pařízek, David Drábek a Daniel Špinar. S výjimkou Davida Drábka jde ve všech případech o absolventy DAMU.

1 Text vychází z předchozího článku autorů „Teatralizacja teatru“ (2009: 48–51).